ताम्रं सीसकं कान्तिकं तथा । वङ्गं लौहं तीक्ष्णलौहं लौहान्यष्टाविमानि तु ॥ **-वर्गः** 1 a sort of diagram (चक्र) showing the good or bad stars of a person. -2 the 8 classes of letters; (अवर्ग, क°, च°, ट°, त°, प°, य°, श°,). -3 a class of three principal medicaments, Namely ऋषभ, जीवक, मेद, महामेद, ऋद्धि, वृद्धि, काकोली, and क्षीरकाकोली cf. जीवकर्षभकौ मेदौ काकोल्याव्रद्धिवृद्धिकी. **-वक्रः** (ष्टा) See below. **-वर्ष** *a.* Eight years old; त्र्यष्टवर्षोऽष्टवर्षां वा धर्मे सीदति सत्वरः Ms. 9. 94. **-वसु** The eight वसुs in the present मन्वन्तर are (*a*) धर, ध्रुव, सोम, आप, अनिल, अनल, प्रत्यूष, प्रभास. (*b*) द्रोण, प्राण, ध्रुव, अर्क, अग्नि, दोष, वसु, विभावसु. **-वायनानि** हरिद्रा, पूगीफल, दक्षिणा, शूर्प, कङ्कण, काचमणि, धान्य, वस्त्र (Mar. खण). **-विनायकाः** The eight Gaṇapatis at मोरगांव (Dist. Poona), पाली (Dist. कुलाबा), मढ (near Karjat, dist. कुलाबा), थेऊर (near लोणी, dist. Poona), जुन्नर (dist. Poona), ओझर (near जुन्नर, Dist. Poona). रांजणगांव (Poona-Nagar Road). सिद्धटेक (near दौंड, Dist. Ahmednagar). **-विवाहाः** ब्राह्म, दैव, आर्ष, गान्धर्व, राक्षस, प्राजापत्य, आसुर, पैशाच. **-विध** *a.* [अष्टविधाः प्रकाराः अस्य] eight-fold, of eight kinds. **-विंशतिः** *f.* (°ष्टा°) [अष्टाधिका विंशतिः शाक. त.] the number twentyeight. **-शतम्** 1 One hundred and eight. -2 eight hundred. **-श्रवणः, -श्रवस्** N. of Brahmā (having 8 ears or four heads.) **-समाधयः** यम, नियम, आसन, प्राणायाम, प्रत्याहार, धारणा, ध्यान, and समाधि. **-सिद्धयः** (See —महासिद्धयः).

अष्टक *a.* [अष्ट परिमाणमस्य कन्] Consisting of 8 parts eight-fold; कोधजोऽपि गणोऽष्टकः Ms. 7. 48. **-कः** 1 [अष्टकं (पाणिनेः), विदन्ति अधीयते वा इत्यष्टकाः सूत्राच्च कोपधात् P. IV. 2. 65. Sk.] One who studies or is acquainted with the eight Adhyāyas of Pāṇini's grammar. -2 N. of a son of Viśvāmitra (author of the hymn Rv. 10. 104.) **-का** [अश्नन्ति पितरोऽस्यां तिथौ अश्-तकन् Uṇ. 3. 148] 1 A collection of three days (7 th, 8 th, and 9 th) beginning from the seventh day after the full moon. -2 The 8th day of three months on which the Manes are to bo propitiated. -3 A Śrāddha to be performed on the above days; worship of the Manes on certein days; तस्य व्रातस्य योऽस्य द्वितीयोऽपानः साष्टका Av. 15. 16. 2; अष्टकापितृदैवत्यमित्ययं प्रसृतो जनः Rām. 2. 108. 14. -4 The 8th day of a month; Ms. 4. 113-4. **-कम्** 1 A whole consisting of 8 parts. -2 The 8 chapters of Pāṇinī's Sūtras; (अष्टावध्यायाः परिमाणमस्य इत्यष्टकम्; पाणिनेः सूत्रम् Sk.). -3 The study of the Sūtras. -4 A division of the Ṛgveda (it being divided into 8 Aṣṭakas or 10 Maṇḍalas). -5 Any group of eight; as वानराष्टकम्, ताराष्टकम्, मङ्गलाष्टकम् &c. गङ्गाष्टकं पठति यः प्रयतः प्रभाते वाल्मीकिना विरचितं शुभदं मनुष्यः -6 The number eight. **-Comp.** **-अङ्गः, -ङ्गम्** a kind of board or cloth for playing with dice on (having eight divisions).

अष्टकिक, अष्टकिन् *a.* [अष्टकाऽस्त्यस्य ठन् इनि वा] Having eight parts. **-की** One who performs an Aṣṭakā.

अष्टक्य *a.* [अष्टकेन क्रीतः यत् P. V. 1. 2] Bought for eight.

अष्टतय *a.* [अष्टावयवा अस्य अष्टन्-तयप्] Having eight parts or limbs. **-यम्** An aggregate of eight.

अष्टधा *ind.* [अष्टन्-प्रकारे धाच् सङ्ख्याया विधार्थेधा P. V. 3. 42] 1 Eight-fold, eight times. -2 In 8 parts or sections; भिन्ना प्रकृतिरष्टधा Bg. 7. 4; भिन्नेऽष्टधा विप्रससार वंशः R. 16. 3.

अष्टम *a.* (**-मी** *f.*) Eighth; गर्भाष्टमेऽब्दे कुर्वीत ब्राह्मणस्योपनायनम् Ms. 2. 36. **-मः** The eighth part. **-मी** 1 The eighth day in a lunar half month; Ms. 4. 128; चतुर्दश्यष्टमी चैव अमावास्या च पूर्णिमा । पर्वाण्येतानि राजेन्द्र रविसंक्रान्तिरेव च ॥. Viṣṇu. P. -2 N. of a medical plant (कोटालता; Mar. क्षीरकाकोळी). -3 अष्टका Śrāddha; अष्टमी यज्ञपरता चातुर्मास्यानिषेवणम् Mb. 13. 142. 15. [cf. L. *octavus*; Zend. *astemo.*] **-Comp.** **-अंशः** an 8 th part. **-कालिक** *a.* [अष्टमः कालः भोजनेऽस्त्यस्य ठन्] one who omits seven meal times (*i. e.* full three days and the morning of the fourth) and partakes only of the 8 th; नक्तं चान्नं समश्नीयाद्दिवा वाऽहृत्य शक्तितः । चतुर्थकालिको वास्यात्स्याद्वाऽप्यष्टमकालिकः ॥ Ms. 6. 19. **-भावः** the eighth condition or position (in Astr.).

अष्टमक *a.* The eighth; योंऽशमष्टमकं हरेत् Y. 2. 244.

अष्टमिका A weight of four Tolās.

अष्टागव *a.* See अष्टगव. -2 (a car) drawn by eight oxen; P. VI. 3. 46. Vārt. अष्टतः कपाले हविषि, गवि च युक्ते.

अष्टातय *a.* Consisting of eight parts. **-यः** A collection of eight things.

अष्टादशन् *a.* [अष्ट च दश च] Eighteen; अगाहताष्टादशतां जिगीषया नवद्वयद्वीपपृथग्जयश्रियाम् N. 1. 5. **-Comp.** **-अङ्गः -ङ्गम्** the eighteen parts of medical science. **-उपचारः** [कर्म. स. संज्ञात्वान्न द्विगुः] the eighteen modes of showing respect or worshipping; आसनं स्वागतं पाद्यमर्घ्यमाचमनीयकम् । स्नानं वस्त्रोपवीतं च भूषणानि च सर्वशः । गन्धपुष्पे तथा धूपदीपावन्नं च तर्पणम् । माल्यानुलेपनं चैव नमस्कारविसर्जने । अष्टादशोपचारैस्तु मन्त्री पूजां समाचरेत् Tantra. **-उपपुराणम्** a secondary or minor Purāṇa; अष्टान्युपपुराणानि मुनिभिः कथितानि तु । आद्यं सनत्कुमारोक्तं नारसिंहमतः परम् । तृतीयं नारदं प्रोक्तं कुमारेण तु भाषितम् । चतुर्थं शिवधर्माख्यं साक्षान्नन्दीशभाषितम् । दुर्वाससोक्तमाश्चर्यं नारदोक्तमतः परम् । कापिलं मानवं चैव तथैवोशनसेरितम् । ब्रह्माण्डं वारुणं चाथ कालिकाह्वयमेव च । माहेश्वरं तथा शाम्बं सौरं सर्वार्थसंचयम् । पराशरोक्तं प्रवरं तथा भागवतद्वयम् । इदमष्टादशं प्रोक्तं पुराणं कौर्मसंज्ञितम् । चतुर्धा संस्थितं पुण्यं संहितानां प्रभेदतः ॥ Hemādri. **-तत्त्वानि** Eighteen fundamantal principles; महत्, अहंकार, मनस्, पञ्चतन्मात्र; दशेन्द्रियाणि. **-धान्यम्** the 18 kinds of corn; यवगोधूमधान्यानि तिलाः कङ्गुकुलत्थकाः । माषा मुद्गा मसूराश्च निष्पावाः श्यामसर्षपाः ॥ गवेधुकाश्च नीवारा आढक्योऽथ सतीनकाः । चणकाश्चीनकाश्चैव धान्यान्यष्टादशैव तु ॥. **-पर्वाणि** The eighteen पर्वs of Mahābhārata are आदि, सभा, वन, विराट्, उद्योग, भीष्म, द्रोण, कर्ण, शल्य, सौप्तिक, स्त्री, शान्ति, अनुशासन, अश्वमेध, आश्रमवासि, मौसल, महाप्रस्थानक, स्वर्गारोहण. **-पुराणम्** the eighteen Purāṇas- ब्राह्मं पद्मं वैष्णवं